

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 154/12
Люксембург, 27 ноември 2012 г.

Решение по дело C-370/12
Thomas Pringle/Government of Ireland, Ireland, The Attorney General

Съдът дава зелена светлина на европейския механизъм за стабилност (ЕМС)

Правото на Съюза допуска държавите членки, чиято парична единица е еврото, да сключат и ратифицират Договора за създаване на ЕМС

На 25 март 2011 г. Европейският съвет приема Решение 2011/199¹, в което се предвижда добавянето на нова разпоредба в Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС)². Съгласно посочената разпоредба държавите членки, чиято парична единица е еврото, могат да установят механизъм за стабилност, който да се задейства, ако е абсолютно необходимо да се гарантира стабилността на еврозоната като цяло. Новата разпоредба предвижда освен това, че предоставянето на финансовата помощ ще бъде строго обвързано с условия. Изменението на Договора би трябвало да влезе в сила на 1 януари 2013 г., при условие че бъде одобрено от всички държави членки съгласно техните конституционни изисквания.

Впоследствие, на 2 февруари 2012 г. държавите от еврозоната³ сключват Договора за създаване на Европейски механизъм за стабилност (ЕМС), като този механизъм е юридическо лице. Неговата цел е мобилизирането на финансови средства и предоставянето при строго обвързване с условия, съобразено с избрания инструмент за финансова помощ, на подкрепа за стабилност на неговите членове, които изпитват или има опасност да изпитат сериозни проблеми във връзка с финансирането. Подкрепата може да бъде предоставяна само ако това е абсолютно необходимо, за да се гарантира финансовата стабилност на еврозоната като цяло и на държавите членки в нея. За тази цел той може да набира средства посредством емитирането на финансови инструменти или сключването на финансови или други споразумения или спогодби със своите членове, с финансови институции или с трети лица. Максималният кредитен капацитет е първоначално определен в размер на 500 милиарда евро. Строгото обвързване с условия, което е задължителна предпоставка за предоставянето на подкрепата, може да бъде по-специално във формата на програма за макроикономическа адаптация или на задължение да продължават да се спазват предварително установените условия за предоставянето на подкрепата.

Г-н Pringle, ирландски народен представител, изтъква пред ирландските съдилища, че изменението на ДФЕС с решение на Съвета, т.е. по реда на опростената процедура за преразглеждане, е незаконно. Изменението всъщност водело до изменение на областите на компетентност на Съюза и било несъвместимо с разпоредбите на учредителните Договори на Европейския съюз⁴, които се отнасят до икономическия и паричния съюз, а също и с общите принципи на правото на Съюза. Освен това г-н Pringle твърди, че с ратифицирането, одобрението или приемането на Договора за ЕМС Ирландия би поела задължения, които са несъвместими с посочените Договори.

¹ Решение 2011/199/ЕС на Европейския съвет от 25 март 2011 година за изменение на член 136 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на механизъм за стабилност за държавите-членки, чиято парична единица е еврото (ОВ L 91, стр. 1).

² Новият параграф 3 от член 136 ДФЕС.

³ Белгия, Германия, Естония, Ирландия, Гърция, Испания, Франция, Италия, Кипър, Люксембург, Малта, Нидерландия, Австрия, Португалия, Словения, Словакия и Финландия.

⁴ Договора за Европейския съюз (ДЕС) и ДФЕС.

Поради това Supreme Court (Върховен съд, Ирландия) решава да отправи запитване до Съда относно валидността на Решение 2011/199 на Европейския съвет и относно съвместимостта на Договора за ЕМС с правото на Съюза. За да се премахне възможно най-бързо несигурността, която поражда тези въпроси, председателят на Съда реши да уважи искането на Supreme Court настоящото дело, с което Съдът беше сезиран на 3 август 2012 г., да се разгледа по реда на бързото производство.⁵ Освен това, тъй като счита, че това дело е от изключителна важност, Съдът реши да го разгледа в пленум, състоящ се от всички 27 съдии. Генералният адвокат г-жа J. Kokott представи своето становище на 26 октомври 2012 г.

В постановеното днес решение **Съдът констатира, че при разглеждането не се установяват никакви обстоятелства, които са от естество да засегнат валидността на Решение 2011/199.**

Също така Съдът констатира, че разпоредбите на ДЕС и ДФЕС, както и общият принцип на ефективна съдебна защита допускат сключването и ратифицирането на Договора за ЕМС.

Освен това, правото на държава членка да сключи и ратифицира този договор не е обусловено от влизането в сила на Решение 2011/199.

По Решение 2011/199

С Решение 2011/199 Съветът е използвал **възможността да измени ДФЕС по реда на опростена процедура** (т.е., без да се свиква Конвент, съставен от представители на националните парламенти, на държавните или правителствените ръководители на държавите членки, на Европейския парламент и на Комисията). Тази процедура **се прилага само по отношение на вътрешните политики и действия на Съюза (трета част на ДФЕС) и с нея не може да се разширяват областите на компетентност, предоставени на Съюза с Договорите.**

Според Съда обаче, **оспорваното изменение се отнася както по форма, така и по същество, до вътрешните политики и действия на Съюза, поради което е изпълнено първото от тези условия.**

Действително на първо място спорното изменение не засяга **признатата на Съюза изключителна компетентност** (първа част на ДФЕС) **в областта на паричната политика** на държавите членки, чиято парична единица е еврото.

Докато основната цел на паричната политика на Съюза е поддържането на ценовата стабилност, преследваната от ЕМС цел е определено различна, а именно — стабилността на еврозоната като цяло. Тази мярка на икономическата политика не може да се приравнява на мярка на паричната политика поради самия факт, че тя може да окаже косвени последици върху стабилността на еврото. Освен това средствата, предвидени за постигането на преследваната от ЕМС цел — да се гарантира предоставянето на финансова помощ на дадена държава членка — не попада по очевиден начин в обхвата на паричната политика.

ЕМС представлява по-скоро допълнителен аспект на новата нормативна уредба за засилено икономическо управление на Съюза. С тази уредба се въвежда по-тясно координиране и надзор на икономическите и бюджетните политики на държавите членки с цел да се затвърдят макроикономическата стабилност и устойчивостта на публичните финанси. Докато тази уредба е с превантивен характер, доколкото има за цел да се минимизира в рамките на възможното рискът от криза на държавния дълг, създаването на ЕМС има за цел управлението на финансови кризи, които биха могли да възникнат въпреки това. **ЕМС следователно попада в обхвата на икономическата политика.**

---

⁵ Определение на председателя на Съда от 4 октомври 2012 г.

На второ място спорното изменение не засяга и **признатата на Съюза компетентност** (първа част на ДФЕС) в **областта на координирането на икономическите политики на държавите членки**.

Действително, тъй като разпоредбите на ДЕС и на ДФЕС не предоставят на Съюза специална компетентност да създаде механизъм за стабилност като предвидения в Решение 2011/199, държавите членки, чиято парична единица е еврото, са компетентни да сключат помежду си споразумение за създаване на механизъм за стабилност. Освен това строгото обвързване с условия, което съгласно спорното изменение на ДФЕС е задължителна предпоставка за предоставянето на финансова помощ от ЕМС, има за цел да се гарантира, че при функционирането на механизма ще се спазва правото на Съюза, в това число предприетите от Съюза мерки в рамките на координирането на икономическите политики на държавите членки.

Второто условие за използването на опростената процедура за преразглеждане, а именно изменението на ДФЕС да не разширява областите на компетентност, предоставени на Съюза с договорите, **също е изпълнено**.

Всъщност спорното изменение не създава правно основание, позволяващо на Съюза да предприеме действие, което не е било възможно преди това. Независимо че ЕМС прибегва до институциите на Съюза, по-специално Комисията и ЕЦБ, това обстоятелство в никакъв случай не е от естество да засегне валидността на Решение 2011/199, в което се предвижда само създаването на механизъм за стабилност от държавите членки, а не се урежда евентуалната роля на институциите в този контекст.

По Договора за ЕМС

Съдът разглежда въпроса дали определени разпоредби на ДЕС и ДФЕС, както и общият принцип на ефективната съдебна защита не допускат държавите членки, чиято парична единица е еврото, да сключат споразумение като Договора за ЕМС, и **отговаря отрицателно на този въпрос**. Въпросът се отнася по-точно до разпоредбите на ДФЕС относно изключителната компетентност на Съюза в областта на паричната политика⁶ и за сключване на международно споразумение⁷, по-нататък — до разпоредбите на ДФЕС относно икономическата политика на Съюза⁸, и накрая — до разпоредбите на ДЕС относно задължението на държавите членки за лоялно сътрудничество⁹ и разпоредбите, които предвиждат, че всяка институция действа в кръга на правомощията, които са ѝ предоставени с Договорите¹⁰.

По отношение на **изключителната компетентност на Съюза в областта на паричната политика** на държавите членки, чиято парична единица е еврото¹¹, Съдът отново подчертава, че тази политика има за цел да се поддържа ценовата стабилност. Дейностите на ЕМС обаче не попадат в обхвата на тази политика.

Действително целта на ЕМС не е поддържането на ценовата стабилност, а удовлетворяването на потребностите от финансиране на неговите членове. За тази цел ЕМС не разполага нито с правомощието да определя основните лихвени проценти за еврозоната, нито да емитира евробанкноти, а финансовата помощ, която той отпуска, трябва да е финансирана изцяло, посредством внесен капитал или посредством емитирането на финансови инструменти. Дори и да се предположи, че дейностите на ЕМС могат да повлияят върху равнището на инфлацията, това влияние би било само косвената последица от предприетите мерки на икономическата политика.

⁶ Член 3, параграф 1, буква в) ДФЕС и член 127 ДФЕС.

⁷ Член 3, параграф 2 ДФЕС.

⁸ Член 2, параграф 3 ДФЕС, членове 119—123 ДФЕС, членове 125 ДФЕС и 126 ДФЕС.

⁹ Член 4, параграф 3 ДЕС.

¹⁰ Член 13 ДЕС.

¹¹ Член 3, параграф 1, буква в) ДФЕС и член 127 ДФЕС.

По отношение на **изключителната компетентност на Съюза да сключва международно споразумение**, което може да засегне общите правила или да промени техния обхват¹², Съдът установява, че нито един от приведените в този контекст доводи не сочи, че споразумение като Договора за ЕМС би имало такива последици.

Що се отнася до **компетентността на Съюза да координира икономическата политика**¹³, Съдът отново подчертава, че държавите членки са компетентни да сключат помежду си споразумение за създаване на механизъм за стабилност като Договора за ЕМС, доколкото задълженията, поети от държавите членки, страни по него, са в съответствие с правото на Съюза. ЕМС обаче няма за цел координирането на икономическите политики на държавите членки, а представлява механизъм за финансиране. Освен това строгото обвързване с условия на всяка подкрепа, което може да бъде под формата на програма за макроикономическа адаптация, не съставлява инструмент за координиране на икономическите политики на държавите членки, а има за цел да гарантира, че дейностите на ЕМС са съвместими по-специално с клаузата за „непоемане на отговорност и задължения“ в ДФЕС¹⁴ и с предприетите от Съюза мерки за координиране. Също така Договорът за ЕМС не засяга и компетентността на Съвета на Европейския съюз да отправя препоръки¹⁵ до държава членка, която има прекомерен дефицит.

По-специално, **компетентността на Съвета да предоставя финансова помощ на държава членка, която изпитва затруднения или е сериозно застрашена от тежки затруднения**, причинени от природни бедствия или извънредни обстоятелства извън нейния контрол¹⁶ не е пречка държавите членки да създадат механизъм за стабилност като ЕМС, при условие обаче, че при функционирането на този механизъм се спазва правото на Съюза, и по-специално предприетите от Съюза мерки в областта на координирането на икономическите политики на държавите членки. Договорът за ЕМС обаче съдържа разпоредби,¹⁷ чиято цел е именно да се гарантира, че всяка финансова помощ, предоставена от ЕМС, е съвместима с тези мерки за координиране.

С ЕМС не се заобикаля **забраната за ЕЦБ и за централните банки на държавите членки да предоставят овърдрафти или други видове кредити в полза на органи и публичноправни субекти на Съюза и държавите членки, както и да закупуват пряко от тях дългови инструменти**¹⁸. Всъщност конкретните адресати на тази забрана са ЕЦБ и централните банки на държавите членки. Поради това отпускането, пряко или посредством ЕМС, на финансова помощ от държава членка или от група държави членки на друга държава членка не попада в обхвата на посочената забрана.

Клаузата за „непоемане на отговорност и задължения“¹⁹, съгласно която Съюзът или държава членка не носи отговорност за и не поема задълженията на друга държава членка, няма за цел да забрани на Съюза и на държавите членки да отпускат под каквато и да е форма финансова помощ на друга държава членка. Нейната цел е по-скоро да осигури, че те ще водят разумна бюджетна политика, като гарантира, че те ще продължават да се подчиняват на логиката на пазара, когато поемат дългове. Следователно тази клауза не забранява отпускането на финансова помощ от една или няколко държави членки на държава членка, която продължава да отговаря за своите задължения спрямо кредиторите си, ако условията, с които е обвързана помощта, са от естество да я мотивират да въведе разумна бюджетна политика. ЕМС и държавите членки, които участват в него, обаче не отговарят за задълженията на държава членка, бенефициер на подкрепа за стабилност, нито ги поемат по смисъла на клаузата за „непоемане на отговорност и задължения“.

¹² Член 3, параграф 2 ДФЕС.

¹³ Член 2, параграф 3 ДФЕС, членове 119—121 ДФЕС и 126 ДФЕС.

¹⁴ Член 125 ДФЕС.

¹⁵ На основание член 126, параграфи 7 и 8 ДФЕС.

¹⁶ Член 122, параграф 2, ДФЕС.

¹⁷ Член 13, параграф 3, втора алинея и параграф 4 от Договора за ЕМС.

¹⁸ Член 123 ДФЕС.

¹⁹ Член 125 ДФЕС.

Тъй като ЕМС не засяга разпоредбите на ДФЕС относно икономическата и паричната политика и съдържа гаранции, че при изпълнението на своите функции ЕМС ще спазва правото на Съюза, той не нарушава и **принципа на лоялното сътрудничество**²⁰, съгласно който държавите членки се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на целите на Съюза.

Освен това Съдът констатира, че предоставянето с Договора за ЕМС на нови функции на **Комисията**, на **ЕЦБ** и на **Съда**, е съвместимо с определените им **в Договорите** правомощия.²¹ Съдът подчертава по-специално, че функциите, възложени на Комисията и на ЕЦБ в рамките на Договора за ЕМС, не съдържат същинско правомощие по приемане на решения, както и че дейностите, извършвани от двете институции в рамките на същия договор, обвързват само ЕМС. По отношение на самия Съд, той посочва че е компетентен по всички спорове между държавите членки, свързани с предмета на Договорите, ако е сезиран със спора по силата на споразумение²², както и че няма пречка такова споразумение да бъде постигнато предварително по отношение на цяла категория предварително определени спорове.

Освен това Съдът установява, че **общият принцип на ефективна съдебна защита** също не представлява пречка пред ЕМС. Действително държавите членки не прилагат правото на Съюза, когато създават механизъм за стабилност като ЕМС, за създаването на който ДЕС и ДФЕС не предоставят никаква специална компетентност на Съюза, поради което Хартата за основните права на Европейския съюз, която гарантира, че всеки има право на ефективна съдебна защита²³, не се прилага.

По сключването и ратифицирането на ЕМС преди влизането в сила на Решение 2011/199

Изменението на ДФЕС с Решение 2011/199 само потвърждава наличието на компетентност на държавите членки. Тъй като това решение следователно не предоставя никаква нова компетентност на държавите членки, правото на държава членка да сключи и ратифицира Договора за ЕМС не е обусловено от влизането в сила на посоченото решение.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от обявяването на решението са достъпни на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106

---

²⁰ Член 4, параграф 3 ДЕС.

²¹ Вж. във връзка с това член 13 ДЕС.

²² Член 273 ДФЕС.

²³ Член 47.